

3- BAĞDAŞLIMCILIK KURAMI (ARAÇSAL KOŞULLANMA) - THORNDİKE

Thorndike' nin kuramı ilk modern öğrenme kuramıdır. Uyarıcı ile tepkiyi bir arada tutan şeyin ne olduğu incelemiştir. Thorndike, uyarıcı ile tepkinin sinirsel bir bağla bağlandığına inanmaktadır.

Thorndike'in Öğrenme ile İlgili Görüşleri

Sınama-Yanımla

Öğrenmenin en temel formu deneme- yanılmadır. Organizma bir problemi çözmek için çeşitli yollar dener. Kendini amaca götüren tepkileri seçer, amaca götürmeyen başarısız tepkileri eler. Haz ile sonuçlanan, başarıya götüren tepkiler kalıcı hale gelir.

Küçük Adımlar İlkesi

Thorndike; ardışık denemeler sonucunda organizmanın problemi çözme süresi yavaş yavaş kısaltıldığından, öğrenmenin büyük atlamalardan çok küçük sistemli adımlarla gerçekleştiğini savunur. Ayrıca, öğrenme doğrudandır, düşünme yoluyla yönlendirilmez.

Çağrışımsal Geçiş

Bir uyarıcı ile tepki arasına yeni bir uyarıcı eklenirse eski uyarıcı yavaş yavaş ortamdaki çıkartıldığında organizma aynı tepkiyi yeni uyarıcıya da gösterir.

1930' dan Önce Thorndike' nin Öğrenme Kuramının Temel Kanunları

Hazırbulunuşluk Kanunu

Organizmanın bir davranışı yapıp yapmamaya hazır olmasıdır. Eğer organizma bir davranışı göstermeye hazır ve davranışı göstermesine izin verilirse mutludur. Eğer organizma bir davranışı göstermeye hazır ve davranışı göstermesine izin verilmezse kızgınlık duyar. Eğer organizma bir davranışı göstermeye hazır değil ve davranışı yapmaya zorlanırsa kızgınlık ve kaygı duyar.

Tekrar Kanunu

Farklı yollar denendiğinde ve geribildirim sağlandığında, tekrar organizma için yararlıdır.

Etki Yasası

Uyarıcı ve tepki bitişikliğinin güçlenmesi için tekrar yeterli değildir. Tepkinin sonuçları da önemlidir. Organizma davranışı sonucunda hoş giden bir uyarıcı almışsa davranış sıklığı artar. Oysa cezanın davranış üzerinde pekiştirme kadar etkisi yoktur,

Uyarıcı - Tepki Bağını Kolaylaştıran Faktörler

Tepki Analojisi

Analoji, kelime anlamı olarak benzerliklere dayanarak yeni durumlar hakkında çıkarımlarda bulunmaktır. Tepki analojisi ise yeni durumlara benzetmeler yoluyla tepkide bulunmaktır.

Çoklu Tepkiler

Organizmanın bir problemin çözümünde farklı yollar denemesi onu çözüme daha çabuk ulaştırır.

Tutumlar

Tepkiler belirli ölçüde içinde bulunulan sosyokültürel ortamdan etkilenir.

Öğelerin Gücü

Öğrenme ortamında birey tüm uyarıcılara tepkide bulunmaz, seçtiği öğelere tepkide bulunur.

1930' dan Sonra Thorndike' nin öğrenme Kuramının Temel Kanunları

Etkinin Yayılması

Pekiştirilen davranışların etkisi bu davranışların yanında bulunan yanlış davranışa da yayılmaktadır. Hatta bu davranış cezalandırılmış dahi olsa, yanındaki doğru davranışın etkisi ile tekrar edilmektedir.

Ait Olma

İki uyarıcının sadece yan yana (bitişik) olması aralarında çağrışımsal bağ kurulması için yeterli değildir. Çağrışımın kurulabilmesi için uyarıcıların birbirine ait olması da gerekmektedir. Birbirine ait olmayan kavramlar arasında çağrışım kurulamaz.

Çağrışımsal Zıtlık

Ait olma ilkesine destek olmak için ortaya atılmıştır. Genel ilkeler değil, belirli bir düzene göre giden U-T bağları öğrenilir. Yani çağrışım tek yönlüdür. Farklı bir yönde çağrışım oluşturulmak istendiğinde başarısız olunur.